

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Ds. M. Baan, Zeist; Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Nijkerk; Ds. H. van Leeuwen, Urk; Ds. D. Slagboom, Dordrecht-Centrum; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-3814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementsprijs f 7,- per jaar.

Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 3 dollar per jaar.

Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

ZONDAARSLIEFDE

„Want de Zoon des mensen is gekomen om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was.” Luc. 19 : 10

God is een Drieëinig Wezen, eeuwig, onbegrijpelijk, ondoorgrondelijk! De drie Personen in het Goddelijke Wezen hebben eeuwig aan elkander genoeg. God is daarom de volzalige in Zichzelf, die niet van node heeft om van mensenhanden geënd te worden als iets behoevende.

Verstaat gij daar iets van, geliefde lezer? Lees dan eens met nadruk de hierboven afgeschreven tekst en dat hij dan in uw ziel ingedrukt zal mogen worden.

Want de Zoon des mensen is gekomen ... De Zoon des mensen, dat is ook de Zoon van God, die met God hetzelfde Goddelijke Wezen deelt. Hij die het geen roef behoefde te achten, Gode evengelijk te zijn, heeft Zichzelf vernietigd en de gestalte van een dienstknecht aangenomen en is de mensen in alles gelijk geworden, uitgezonderd de zonde. Hij heeft de Zoon van een mens willen worden.

Want de Zoon des mensen is gekomen. Hij heeft Zijn hoge hemel willen verlaten, om neer te dalen op deze lage aarde, die om der zonde wil vervloekt is.

Hij is gekomen om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was. Verloren, dat zijn de mensen. Dat zijn wij allemaal. Verloren, dit woord drukt de ellendestaat uit, waarin wij allemaal door de zondeval zijn terechtgekomen. Verloren, ontzettend woord! We zijn in Adam eens geschapen tot eer en verheerlijking van God. We waren in Adam de kroon der schepping. Eeuwige zaligheid stond de mens te wachten.

Doch door de vrije en moedwillige afval van God, zijn wij allemaal verloren mensen geworden. Verloren voor God, door het toevallen van de duivel. Diens slaven zijn we geworden. In zijn dienst bevinden we ons. Met als uitzicht de eeuwige dood, eeuwige jammer. Wie kan de grootheid van zijn ellendestaat peilen? Kent gij daar iets van? Dat is nodig. Want om welgetroost te kunnen leven en zalig te kunnen sterven, moet ik eerst weten hoe groot mijn zonden en ellende zijn.

Wie daar nu iets van weet, voor diegene wordt onze tekst een bron van troost, een fontein van heil. Niemand kan zichzelf uit die verloren staat verlossen. Zonder de Zoon des mensen zou het dus voor elk sterveling hopeloos zijn.

Doch nu is de Zoon des mensen gekomen om zulke ellendige, diep gezonken mensen, te zoeken. Welk een wonder!

Onder de mensen is er niemand die naar God vraagt en niemand is er die God zoekt. Doch de Zoon des mensen zoekt dezulken. Wat is het zalig maken toch een eenzijdig werk.

Dat staat ook in onze tekst. Want Hij is gekomen om te zoeken ... dat verloren was. En als Hij het verlorene gevonden heeft, dan laat Hij het niet liggen. Dat zou wel recht zijn. Niemand zou zich behoeven te verwonderen als Hij het verlorene, nadat Hij het heeft gevonden, verachtelijk de rug toekeerde. Want dat is verdiend. Genade leert dit een zondaar verstaan. Zij zeggen, als zij zich

gevonden zien: Heere, ik ben het oprapen niet waard. Ik ben wel waard, dat Gij mij voor eeuwig van voor Uw aangezicht zoudt wegwerpen. Dat Gij mij voor eeuwig zoudt doen verloren gaan.

Doch dat doet de Heere nu niet. Degenen die van eeuwigheid, door de Vader aan de Zoon als loon op Zijn middelaarswerk zijn gegeven, die maakt Hij ook zalig. Hij doet dit door verdienste en toepassing.

Hij heeft de zaligheid verdiend. Door de straf te dragen, door de schuld te betalen. Niet met goud of zilver, maar met Zijn dierbaar hartebloed. Hij heeft ook de wet Gods tot in tittel en jota toe volbracht. Hij is als mens in alles volkomen geweest voor God. En dat plaatsbekledend, in de plaats van een mens. Zo heeft Hij voor de Zijnen de hel gesloten en de weg tot de zaligheid ontsloten.

Hij past nu die weldaad bij de Zijnen ook zekerlijk toe. Hij doet dat door Zijn Geest. Die de mens wederbaart, de ogen opent, waardoor hij zijn verloren staat gaat inzien, en daarom ook gaat inleven.

Doch diezelfde Geest leert de zondaar uit zijn verloren staat ook roepen tot God. Hij doet dit als de Geest der genade en der gebeden. Hij maakt door ontdekking plaats voor genade, waardoor de zondaar gaat roepen om genade. Waarachtig! De Geest werkt ook het geloof, dat de zondaar een oog geeft buiten zichzelf, op Christus en Zijn aangebrachte Borggerechtigheid. Dan verstaat men door het geloof: Het heil is des Heeren; Ik, Ik ben uw heil alleen. Zo wordt Christus in het hart van een zondaar verheerlijkt. Want die gekomen zijnde zal Mij verheerlijken; want Hij zal het uit het Mijne nemen, en zal het u verkondigen.

Wie dat mag gebeuren, zegt:

Onverdiende zaligheeden,
heb ik van mijn God genoten.
Ik roem in vrije gunst alleen.

Kunt u dat ook zeggen? Eerlijk! Zo ja, dan bent u gelukkig. Zo neen, dan bent u nog ongelukkig. Doch u behoeft dit niet te blijven. Want de Zoon des mensen is in de wereld gekomen om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was!

Ds. H. C. v. d. E.

De Christinnereis is voor jong en oud

51.

Het was ons aangenaam Standvastig te ontmoeten in gezelschap van de pelgrims. En daar had niemand op gerekend een worstelaar te zullen horen worstelen aan de troon der genade, in deze bedwelmende streek. Als vanzelf zijn wij benieuwd meer over hem te mogen horen.

„Als gij u in mij niet vergist hebt,” hernam Standvastig, „zal het mij recht gelukkig maken,” want hij werd, zoals wij reeds gehoord hebben, als een uitnemende pelgrim begroet. Doch zo hoog sloeg hij zichzelf niet aan. „Maar in het tegenover gestelde geval moet ik zelf er de schade en de schande van dragen,” voegde hij er aan toe. „Dat is waar,” hernam nu de ander, „maar uw vrees

VAN DE ADMINISTRATIE

Door huiselijke omstandigheden is het wellicht mogelijk geweest, dat niet alle correspondentie aangaande ons blad beantwoord werd. Ons excuus in zulk een geval hierbij aangeboden. Wij hopen thans weer te hebben, direct alles te beantwoorden. Sinds de laatste verantwoording over nieuwe abonnees en ontvangen giften, werden wij wel in het bijzonder bemoedigd. Een tiental nieuwe abonnees mochten wij weer noteren; allen dank die daaraan medewerkten. Ook werden vele overbetalingen ontvangen en verschillende giften. Van de Chr. Geref. Kerk van Barendrecht ontvingen wij f 200,— terwijl wij verder nog extra ontvingen f 259,— zodat in totaal werd ontvangen f 459,—. Gezien de zeer belangrijke kostenverhoging voor de uitgave van ons blad, zijn dit weer bemoedigende daden, waaruit blijkt dat Bewaar het Pand gewaardeerd wordt. Wie verblijdt ons D.V. een volgende maal?

Ons gironummer is 704350 t.n.v. Adm. Bewaar het Pand, Kwartelstraat 74, Alphen a.d. Rijn. v.d.L.

Naschrift.

Onze administrateur deelde mij mede, dat vele abonnees het abonnementsgeld voor de nieuwe jaargang al hebben betaald. Dat is een verblijdend verschijnsel, dat we met dankbaarheid vermelden. Maar nu doet zich het geval voor, dat sommige abonnees daarbij geen rekening hebben gehouden met de verhoging van het abonnementsgeld met de nieuwe jaargang. Die verhoging moest plaats vinden in verband met de gestegen kosten en daarom werd de prijs voor de 6e jaargang verhoogd tot f 8,—. Dit is een voorgaande keer al medegedeeld. Ik wil daar nog eens op wijzen, met vriendelijk verzoek aan allen daarmee bij de betaling rekening te willen houden. Zullen we dat afspreken? Vriendelijk dank, bij voorbaat. Ik hoop, dat velen, die dat nog niet gedaan hebben, spoedig tot betaling overgaan. B.

Het lied in de eredienst

In voorgaande nummers is steeds weer even herinnerd aan de brochure van Ds. Tanis onder bovengenoemde titel. Deze is — zo luidde de inhoud van de aankondiging in het kort — bij mij verkrijgbaar tegen betaling van f 1,60 per exemplaar. Nu wil het geval, dat de portokosten aanzienlijk verhoogd zijn. Vóór 1 februari j.l. kostte de verzending van een exemplaar 20 cent. Dat is nu verhoogd tot 40 cent. U begrijpt, dat dit voor ons een grote tegenvaller is. Ik heb nog ruim 150 exemplaren in voorraad, die ik graag aan de man breng. Nu is mijn vriendelijk verzoek om, als u nog prijs stelt op een exemplaar of op meerdere exemplaren, deze spoedig te bestellen. De prijs is vastgesteld op f 1,60, maar ik zou het wel erg toejuichen, wanneer men bij bestelling rekening wilde houden met de verhoogde kosten van verzending. Mijn girorekening is 652422.

Ds. G. Blom, Meerkerk

zelf bevestigt mij, dat het goed staat tussen de Vorst der pelgrims en uw ziel, want Hij zegt: „Welgelukzalig is de man, die gedurig vreest.” Verdediger: „Maar mijn broeder, zeg ons eens, om welke reden gij daar straks op uw knieën laagte. Was het om één of ander bijzonder gunstbewijs of om enige andere oorzaak?” Standvastig: „Wel, gij weet, wij zijn hier op de Betoverde Grond, en toen ik hier zo over liep, peinsde ik er over, hoe vol gevaren deze weg is. Hoevelen, die als pelgrims uitgingen, zijn hier verward geraakt in de doornen en distelen, en zo omgekomen. Ook dacht ik na over de soort van gevaar, die hier dreigt de mens ten onder te brengen. Zij, die hier omkomen, sterven niet aan één of andere vreselijke ziekte, was hij, die door de

dood in slaap wordt weggenomen, begint de reis met begeerte en genot en daarom geven zij zich gewillig over."

Zie het leven bij een godsdienstig genot eindigt in een vieselijk genot, dat de mens ten verderve voert. Het gaat in de eerste plaats om de grond der zaak, het huis van onze verwachting voor de eeuwigheid moet in het geloof gebouwd worden op de Steenrots Jezus Christus. En zo is de vrucht uit Hem die God welbehagelijk is, en waardoor de gelovige van zijn geloof uit de vrucht verzekerd wordt. Nu viel Eerlijk hem in de rede, en zei: „Hebt gij die twee mannen in het priëel zien slapen?"

Standvastig: „O ja zeker, ik zag Zorgeloos en Overmoedig daar liggen, en ik weet niet beter of zij blijven daar tot hun lijken tot stof zijn wedergekeerd. Maar laat mij voortgaan met mijn verhaal. Terwijl ik, gelijk ik zeide, zo peinzend voortging, ontdekte ik opeens een vrouw, niet jong meer, maar zwierig uitgedost. Ze kwam naar mij toe en bood mij drie dingen aan: zichzelf, haar geld en het wonen in haar huis. Nu, om u de waarheid te zeggen, ik was op dat ogenblik vermoeid en uitgeput, daarbij zo arm als een kerkuil, en dat wist de heks misschien. Nu, ik sloeg haar aanbod enige malen af, maar zij bleef aandringen en zag mij vriendelijk glimlachend aan. Nu werd ik boos, maar dat trok ze zich volstrekt niet aan. En alweer begon zij mij voorstellen te doen, zeggende, dat als ik mij door haar wilde laten beheersen, zij mij groot en gelukkig zou maken, want, zeide zij, ik beheers de wereld en het is door mij dat de mensen gelukkig worden! Toen vroeg ik naar haar naam en zij zeide mij dat zij mevrouw Zeepbel heette. Naar ik gehoord heb, was zij uit het geslacht van Izebel, „die als vrouw van hoererijen en toverijen", tot op de dag van heden bij de nageslachten voortleeft. In de gemeente van Thyatira noemde zij zichzelf profetes, waarover de Heere Zijn ongenoegen te kennen gaf.

De naam schrikte mij nog meer af, doch zij hield niet op het mij lastig te maken. Toen heb ik mij op de knieën geworpen, zoals gij gezien hebt en mijn handen opgeheven en Hem gesmeekt, die gezegd heeft: „Roep Mij aan in de dag der nauwheid en Ik zal u uithelpen." En juist toen gij aankwaamt, had die vrouw zich uit de voeten gemaakt. Toen heb ik de Heere gedankt voor Zijn grote uitredding, want ik ben zeker, dat die vrouw niets goeds bedoelde, maar mij alleen mijn reis wilde vertragen."

Eerlijk: „Voorzeker had zij slechte bedoelingen. Maar wacht eens, als ik mij goed bedenk, heb ik haar dunkt mij gezien of van haar horen spreken." Standvastig: „Wellicht beide! En dat kan ons wellicht tot verheldering zijn."

Eerlijk: „Mevrouw Zeepbel is dat niet een lange, knappe vrouw en donker van uitzicht?"

Standvastig: „Juist, zoals gij zegt."

Eerlijk: „Spreekt zij niet op vleierende toon, en dan met een glimlach aan 't eind van elke volzin?"

Standvastig: „Precies, gij schetst haar juist zoals zij is!"

Eerlijk: „Heeft zij een grote beurs op zij, en heeft zij niet dikwijls haar hand daarin om met het geld te spelen, als lag daarin haar grootst genot?" Standvastig: „Nu, 't is alsof gij bij onze ontmoeting tegenwoordig geweest zijt, zo nauwkeurig beschrijft gij haar."

Met de vrouw die ons ten voeten uit werd getekend in deze korte bespreking, hebben wij te maken. Letterlijk en figuurlijk zoekt zij de reizigers naar Sion af te trekken van de wegen des Heeren. Haar verschijning was reeds voor velen aantrekkelijk en haar eigenwillige godsdienst begeerlijk, zodat zij haar ten prooi werden. Maar voor die haar beziet in het licht van de Schrift, is haar verschijning weersprekend. En dat wil Stoutmoedig ons op het hart binden om het aan de vergetelheid te ontrukken.

Stoutmoedig: „Die vrouw is een heks, door haar toverijen is deze grond betoverd. Wie zijn hoofd in haar schoot neerlegt, kan het evengoed op het blok van de scherprechter neerleggen, want wie haar aanziet om haar te begeren, wordt tot de vijanden des Heeren gerekend. Door haar worden in ere gehouden alle vijanden van de pelgrims, ja zij heeft reeds menigeen van het pelgrimsleven afgetrokken. Zij weet altijd wat te bepraten en zij en haar dochters zijn er altijd op uit om de één of andere pelgrim te bekoren en hem het goed van deze wereld te doen najagen. Zij is vermetel en onbeschaamd, en wil met elke man praten.

Arme pelgrims tracht zij verlegen te maken en rijken in te palmen. Altijd zwaait zij diegene lof toe, die voor geld alles over hebben. Zij is verzot op feesten en drinkgelagen, en men vindt haar altijd op de één of andere partij. Er zijn plaatsen waar zij als een godin wordt gevierd, en nergens vindt zij er, die haar overtreffen. Zij zegt haar gunsten toe tot in het derde geslacht, als zij haar slechts trouw blijven, en sommige van haar volgelingen overlaadt zij als het ware met goud. Zij is er op gesteld dat men haar zoekt, wèl van haar spreekt, en dat zij een plaats veroverd in het hart van de mannen. Onvermoeid is zij in het aanprijzen van het aangename leven dat zij leidt, en zij bemint het meest degene, die wèl van haar denken. Aan sommige zegt zij kronen en koninkrijken toe als men haar raad slechts opvolgt, en toch heeft zij menigeen tot de strop gebracht en tienduizenden naar de hel gevoerd."

„O," riep Standvastig uit, „welk een genade dat ik haar weerstand mocht bieden, want waartoe zou zij mij gebracht hebben?"

Stoutmoedig: „Waartoe? Dat weet God alleen! Maar zonder twijfel zou zij u gevoerd hebben in vele dwaze en schandelijke begeerlijkheden, die de mensen doen verzinken in verderf en ondergang. Zij was het, die Absalom opzette tegen zijn vader en Jerobeam tegen zijn heer. Zij deed Judas zijn Heer verraden en bewoog Demas het leven der godzaligheid vaarwel te zeggen. Wie zal al het kwaad optellen, door haar aangericht! Zij zaait tweedracht tussen vorst en onderdanen, tussen ouders en kinderen, tussen man en vrouw, ja, tussen de mens en zichzelf, tussen het vlees en de Geest. Daarom, goede Standvastig, blijf getrouw aan uw naam, opdat gij, alles verricht hebbende, moogt staande blijven!"

Mij dunkt dat dit aan duidelijkheid niets te wensen overlaat. En tot bevestiging van dat alles, zegt de Schrift: „Zij bewoog hem door de veelheid van haar onderricht; zij dreef hem aan door de vleiing van haar lippen. Hij ging haar straks achterna gelijk een os ter slachting gaat, en gelijk een dwaas tot de tuchtiging der boeien; totdat hem de pijl zijn lever doorsneed; gelijk een vogel zich haast naar de strik en niet weet dat die tegen zijn leven is. Laat uw hart tot haar wegen niet wezen, dwaalt niet op haar paden. Haar huis zijn wegen des grafs, dolende naar de binnenkamers des doods."

Nijkerk

R. Kok

Naar de katechisatie

90

DE STATEN VAN DE MIDDELAAR

3. Zijn l i j d e n.

Onze Heidelberger Katechismus vraagt in Zondag 15: wat verstaat ge door het wordeke: geleden?

„Geleden". Dit woord bergt in zich een wereld van smart en ellende.

Deze wereld is als 't ware één groot ziekenhuis. Hoe wordt er geleden in de ziekenhuizen, in de verpleeghuizen, in de stilte!

Wanneer we het nu moeten hebben over het lijden van CHRISTUS, kunnen we dan Zijn lijden en Hemzelf plaatsen in de rij van al die lijdens en is Jezus dan één van die vele, ja, de grootste Lijder? Is Zijn lijden te beschouwen als dat van de martelaren?

We moeten antwoorden: beslist n e e n !

Want Jezus' lijden is principieel verschillend van alle menselijk lijden. Het is b o r g t o c h t e l i j k, plaatsvervangend lijden geweest.

Ons lijden is gevolg van de zonde. Waren er geen zonden, zo waren er geen wonden, zegt het spreekwoord. Christus' lijden kwam niet voort uit Zijn persoon zelf, we bedoelen, niet uit gevolgen van Zijn zonde, want die had Hij niet. Krachtens Zijn heilige ontvanging van de Heilige Geest had Jezus geen deel aan de erfschuld en erfsmet. „Wie van ulieden overtuigt Mij van zonde?" sprak Christus.

Maar Hij heeft toch voor de zonde van Zijn volk geleden? Ongetwijfeld. Doch, letten we er wel op, dat de zonde en schuld van de Zijnen op Hem gelegd is naar de eis van de Goddelijke Gerechtigheid. En Jezus Zelf heeft die zonde, schuld en straf op Zich genomen als een vrijwillige d.a.a.d. In de vrede raad gaf Hij Zich. „Zie, Ik kom; in de rol des boeks is van Mij geschreven. Ik heb lust, o Mijn God, om Uw welbehagen te doen en Uw wet is in het midden mijns ingewands." (Ps. 40 : 8 en 9)

Hij is „tot zonde gemaakt" en is „met de misdadigers gerekend", zegt de Schrift.

Daarom o n d e r g i n g Christus het lijden en het sterven niet, maar beide waren Zijn d a a d ! Reeds wezen we hierop in de vorige les bij de verklaring van het begrip „s t a a t" der vernedering.

Nog iets over de a a r d van Christus' lijden.

Onze Heidelberger zegt, dat Jezus de toorn Gods tegen de zonde van het ganse menselijk geslacht gedragen heeft.

Ligt in de uitdrukking „tegen de zonde enz." niet enigszins de gedachte opgesloten van een algemene verzoening, namelijk, dat Jezus voor alle mensen heeft geleden?

In geen enkel opzicht kan de katechismus zulks bedoelen. Er staat dan ook niet „v o o r", maar „t e g e n" de zonde van het ganse menselijk geslacht. De toorn Gods rust op heel het menselijk geslacht. En die toorn Gods heeft Christus moeten dragen en wel in haar ontzaglijkste openbaring. Zo heeft Jezus de BEKER van het lijden onvermengd, tot de laatste druppel, geledigd.

Zo heeft Christus betaald en voldaan alleen voor Zijn volk.

Maar nu ligt er wel de rijke troost in opgesloten, dat er een volk zalig wordt, dat uit alle g e s l a c h t e n, talen, volken en naties wordt vergaderd tot de gemeente, die zal zalig worden!

Het lijden van de Heere Jezus was voorgezegd en afgebeeld in het Oude Testament. Telkens lezen we: „Toen is vervuld geworden, wat gesproken is."

Nu moeten we hierbij wel bedenken, dat die voorzeggingen en afbeeldingen als 't ware een Goddelijk program vormden van al hetgeen Jezus moest lijden en boeten. De Goddelijke gerechtigheid stelde al de eisen voor dat lijden. Niets kon de Borg gespaard worden tot voldoening aan de geschonden deugden Gods. Wat ondoorgrondelijk groot en dierbaar komt zo in het licht te staan Jezus' heilige onderwerping aan de WIL des Vaders in het „Uw wil geschiede" bij Zijn gebedsworsteling in de hof van Gethsemane!

Waar vinden we in het Oude Testament voorzeggingen en afschaduwingen van Christus' lijden?

Hierover nader in een volgende les D.V.

Echter nog een persoonlijke vraag. Is het lijden van de Heere Jezus U al NOODZAKELIJK geworden?

Hebt u uw zonde en strafwaardigheid gezien in het licht van Gods heiligheid en rechtvaardigheid? Kent u iets van het:

„Zulk een last van zond' en plagen,
Niet te dragen,
Drukt mijn schouders naar beneên."

(Ps. 38 : 4b ber.)

In deze weg der ontdekking wordt de levendige behoefte geboren aan verzoening, aan verlossing van de zonde. Zo wordt Christus in Zijn borgtochtelijk lijden dierbaar en beminlijk, ja, gepast en algenoezaam! Wie zo als een schuldige en doemwaardige aan de voet van het kruis wordt geleid en Hem door het geloof mag aanschouwen, zal met Luther mogen ervaren en belijden: Heere Jezus, Gij zijt mijne zonden en ik Uw gerechtigheid.

Urk

v.L.

Geroepen naar Gods voornemen

5.

Uitverkiezing en roeping bij Calvijn

Wij zagen reeds dat het Calvijn in het spreken over de roeping Gods erom gaat de schriftuurlijke lijnen te laten zien. Over de éne lijn hebben we al geschreven, nml. dat in de prediking de algemene roeping klinkt. Zonder omwegen spreekt hij die roeping tot allen, verkorenen en verworpenen. Het is zelfs opvallend hoe vaak of de reformator van Geneve getuigt, dat de boodschap van het Evangelie ook aan de verworpenen gepredikt wordt. Als hij trouwens ergens voor vreesde, dan was het voor de verachting van het gehoor van het Woord Gods. Zo kan hij ergens schrijven: „Want als het gehoor des Woords ons niet voldoende is om te geloven, verdienen wij niet dat God met ons iets te doen hebbe, daar wij Hem dan beroven van Zijn eer". (Commentaar op Genesis 50 : 24).

Niemand kan dus met Calvijn in de hand afzien in de prediking van wat hij noemt de algemene

roeping of in dode lijdelijkheid zich beroepen op de noodzaak van het werk van de Heilige Geest zonder acht te geven op het Woord van God. Zo iemand heeft Calvijn niet mee, wat erger is: Gods Woord niet mee. Want zonder te beweren dat hij in alles Gods Woord heeft nagesproken, staat het voor mij vast, dat hij hierin de Heilige Schrift aan zijn zijde gehad heeft. Dit geldt ook de andere lijn, die hij met niet minder overtuiging en kracht naar voren brengt nml. het onlosmakelijk verband tussen Gods eeuwige verkiezing en de roeping tot zaligheid.

Waar gaat het hier om? Wil Calvijn op een beschouwende manier spreken over verkiezing en roeping? Wie dat aanneemt, kent hem niet. Zo spreekt hij niet. De Heere had hem begiftigd met een scherp verstand, maar dat heeft leren buigen voor wat God zegt en telkens de verheerlijking van Gods genade op het oog heeft. Feitelijk is het spreken van Calvijn over de krachtadige roeping niet anders dan één lofzang op de genade Gods. Wat hij schrijft aan het einde van het eerste gedeelte van hoofdstuk 24 in het 3de boek van de Institutie: „wat doen ook de Profeten anders dan dat ze de genadige en onverdiende roeping Gods zonder ophouden roemen en verkondigen”, is ook zijn eigen begeerte: God grootmaken in de genadige roeping!

Hoe weet hij te spreken van de toestand van het natuurlijk hart. Het Woord van God doet hij niets tekort, maar handelend over het geloof en het Woord ziet hij dat natuurlijk hart in zijn vijandschap: „En dit naakt en uitwendig betoog en bewijs van Gods Woord behoorde ten volle genoeg te zijn om ons te doen geloven, indien onze blindheid en hardnekkigheid zulks niet verhinderden.

Ons verstand is zozeer genegen tot ijdelheid, dat het Gods waarheid nimmermeer kan aanhangen; en zo bot en stomp, dat het Gods licht niet kan aanschouwen. Derhalve wordt er door het Woord zonder de verlichting des Heiligen Geestes niet met al uitgericht”. (Institutie III 2.33).

Dat er vandaag bij velen zo weinig of niets doorklinkt van deze genadige roeping in de prediking, zou het niet zijn oorzaak mede daarin vinden, dat het natuurlijk hart in zijn blindheid en vijandschap niet gekend wordt? Calvijn heeft daarin juist ook de noodzaak van het werk des Heiligen Geestes gezien en beleden. Later kunnen we dan ook van hem horen dat God betuigt „dat wij geen oren hebben om te horen en geen ogen om te zien, anders dan die Hij gemaakt heeft”.

Zo belijdt hij, die het hart van de mens kent, het verband tussen verkiezing en roeping. „De verkiezing, die God in Zichzelf verborgen heeft, wordt van Hem ten laatste niet zonder onderscheid geopenbaard door de roeping, die men daarom eigenlijk noemen mag de betuiging en bekendmaking der verkiezing. Want die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordeneerd dat ze het beeld van Zijn Zoon zouden gelijkvormig worden: en die Hij tevoren verordeneerd heeft, die heeft Hij ook geroepen..... Al hoewel de Heere reeds door de verkiezing de Zijnen tot kinderen aangenomen heeft, zo zien we nochtans dat zij niet komen tot het bezit van zo'n groot goed, dan op die tijd, als ze geroepen worden. Wederom zien we dat zij geroepen zijnde, nu enigszins genieten de vrucht en kennis van hun verkiezing.”

Hoe duidelijk spreekt hier de andere lijn bij Calvijn, die hij inzake de roeping naar de Schrift aanwijst. De bijzondere roeping is voor hem: de betuiging en bekendmaking van Gods verkiezing. Naar die genadige verkiezing roept God. „God leert derhalve Zijn uitverkorenen krachtig, opdat Hij hen tot het geloof brengt”.

Dit alles kunt u lezen in het 24ste hoofdstuk van het 3de boek van Calvijns Institutie. Het ware te wensen dat dit werk eens meer onder ons gelezen werd. Want hier zien we ook duidelijk dat niemand met Calvijn in de hand een prediking kan voorstaan, die de krachtadige roeping overslaat.

En ook hierin spreekt de praktijk der godzaligheid bij Calvijn. Hij noemt deze roeping een pand der zaligheid. In de roeping komt de verkiezing openbaar om dan ook daarin kennis en zekerheid van de verkiezing te ontvangen. „Laat ons dan dit houden voor de rechte en enige weg en het middel om van onze verkiezing kennis en zekerheid te ontvangen, te weten dat wij van de roeping Gods beginnen en dat wij daarin ook eindi-

gen: dewijl God daardoor als door een merk en teken ons zoveel wil bevestigen, als men van Zijn Raad behoort te weten”. Wat een onderwijs voor bestredenen!

D. Slagboom

ATTENTIE

Samensprekingen buiten verband

Wij leven in een tijd van éénheidsstreven en 't is opmerkelijk, juist in deze tijd, neemt de verdeeldheid al meer en meer toe. Verdeeldheid, niet alleen in het politieke en maatschappelijke leven, maar ook in het kerkelijk leven. Binnen eigen kerken neemt de verdeeldheid al meer en meer toe, en ook in andere kerken worden de scheuren al dieper getrokken.

Bekend is de verontrusting in de Ger. kerken, en niet minder bekend is de scheuren die getrokken zijn in de Ger. kerken naar art. 31. Men spreekt daar zelfs van „binnenverbanders” en „buitenverbanders”.

Een droef verschijnsel dat zo langzamerhand wel gaat lijken op wat de wereld noemt: „kerkje spelen”. Vooral wanneer de één zowel als de ander zich vóór laat staan de „ware kerk” te zijn.

Wij kunnen ons daarover bedroeven, en gelukkig als dat bedroeven levende werkelijkheid voor ons mag zijn. Als wij leren vragen naar de oorzaak van dat alles. Als wij leren terugvallen op onze persoonlijke schuld, op onze kerkelijke schuld, op onze *gemeenschappelijke* schuld! Psalm 106:4 moge daarom de beleving van ons leven worden: „Wij hebben God op 't hoogst misdaan. Wij zijn van 't heilspoor afgegaan. Ja, wij en onze vaderen tevens; Verzuimend alle trouw en plicht, Vergramden God de God des levens, Die zoveel wonderen had verricht”. Helaas is dat schuldbelijden maar weinig merkbaar, en inplaats dat men langs de weg van het schuldbelijden zoekt naar een *geestelijke* vernieuwing, blijft men voortgaan in het zoeken naar allerlei vernieuwing in de geestelijke structuren, waardoor de scheur juist al groter en groter gaat worden.

Te midden van al deze kerkelijke verwarring worden toch op verschillende plaatsen pogingen in het werk gesteld om tot meerdere éénheid te komen. Wonderlijk was het bericht, dat op een bepaalde plaats de Chr. Ger. Kerk contact zocht met de *Gereformeerde* kerken, om in de weg van samenspreking tot eenheid te komen. Wonderlijk en onbegrijpelijk, of misschien ook weer *wel* te begrijpen, dat zelfs een predikant van onze kerken, met een deel van de gemeente overging naar de Gereformeerde kerken. Terwijl een groot deel van de verontrusting in de Ger. kerken zich afvraagt: kunnen wij nog wel in onze kerken blijven gaat een predikant, met een deel van zijn gemeente, naar deze kerken over. Wonderlijk en onbegrijpelijk, maar wel een bewijs wat er zo kan leven in onze afgescheiden kerken.

Anderzijds worden onze kerken op verschillende plaatsen geconfronteerd met de Ger. kerken art. 31 buiten het verband. Op verschillende plaatsen kwam het reeds tot een zekere vorm van éénwording door kanselruil. Ook hier zouden wij kunnen zeggen: wonderlijk, dat deze éénheid, ook in de leer van de toeëigening des heils, nu op eenmaal schijnt te zijn gebleken. Deputaten hebben jaar in jaar uit geworsteld om die eenheid te kunnen ontdekken, maar zelfs de laatst gehouden Synode heeft dat allergrootste verschilpunt nog eens extra benadrukt. Nu schijnt het op eenmaal weggenomen te zijn. Vanzelf golden onze bezwaren toen voor de Ger. Kerken *binnen* het verband, maar zijn de „buitenverbanders” *daarom* apart gaan staan, omdat zij over de leer van de toeëigening des heils anders dachten, dan de „binnenverbanders”? Ik dacht van niet, en daarom zouden wij ook hier kunnen zeggen: wonderlijk!

Daar komt bij, hier liggen ook kerkordelijke vragen. Onze kerkorde kent een kerkelijk *verband*, en van dat verband heeft men ook kennis gegeven aan de Overheid. Hoe ligt dat nu met kerken, die zichzelf geplaatst hebben *buiten* het verband, en die bij de Overheid als zodanig ook niet bekend zijn. Kunnen wij dan toch nog blijven spreken over saamspreking met geordende kerken, of moeten wij hier terug vallen op *leden* van die kerken, die in de „verstrooiing” zijn geraakt? In deze lijn schijnt één van onze predikanten gedacht te hebben, die in zijn kerkbode schreef: „Laten wij maar rustig aan doen met die samensprekingen.

Ik ben al van 1945 met deze mensen in verschillende plaatsen aan het samenspreken, en heb nog nooit enig resultaat gezien. De deuren van onze kerk staan open; als er geestelijke nood is moeten zij maar komen. Wij zijn in 1892 gebleven wat wij waren, ik wil het in 1971 ook blijven”.

Dit is, dacht ik, een goed geluid. Laten wij oppassen dat wij de kerkelijke verwarring niet honoreren met een kerkelijk gesprek, dat op een nóg groter verwarring dreigt uit te lopen. Een verwarring, waarvan ons eigen kerkelijk leven de dupe zou zijn.

Meer dan ooit heeft de kerk der afscheiding nu een grootse en schone taak, om het licht van Schrift en belijdenis duidelijk te laten uitschijnen, en dat niet alleen in een uiterlijke belijdenis, maar ook door een *innerlijke beleving*.

Bekend is dat de kerk der afscheiding steeds het volle accent heeft willen leggen, niet alleen op het voorwerpelijke, maar ook op het onderwerpelijke, toepassende werk van God de Heilige Geest.

Dat werk des Geestes is vooral in onze dorre, donkere geesteloze tijd zo nodig. Geklaagd wordt van alle kant dat alles zo-geesteloos en dor is, ondanks alle vernieuwingen die zijn aangebracht. 't Is een versiering van een dode vorm zonder geestelijke inhoud. Laten wij daarom die versiering niet voorop stellen, daarin opgaan en daarin ondergaan, maar laten wij in onze donkere tijd vóórop stellen: het in schuldbelijdenis zoeken naar een *geestelijke* vernieuwing, naar een *geestelijk* reveil waarbij het werk des Geestes weer tot heerlijke openbaring kan komen in de bekering van zondaren, en in de geestelijke leiding van Gods volk. Dan zal ook de ware éénheid openbaar komen in Christus waarvan wij belijden: „Wij hebben Hem lief, omdat Hij ons eerst heeft liefgehad”.

M. Baan

P.S. Verschillende brieven bereikten mij over plaatselijke toestanden die moeilijkheden gaven. Hoe gaarne ik hierin raad en advies zou willen geven, maar het is mij heus niet mogelijk. Wij zitten allemaal in het donker en de Heere kan alleen licht en uitkomst schenken. Vergeten wij maar niet, wat wij in bovenstaand stuk gezegd hebben, hier ligt een stuk van onze *gemeenschappelijke* schuld. Hier past alleen het gebed van Daniël: „Wij hebben gezondigd, en onrecht gedaan, en goddelooslijk gehandeld en gerebelleerd met af te wijken van Uwe geboden, en van Uwe rechten. En wij hebben gehoord naar Uwe dienstknechten, de profeten, die in Uwe Naam spraken tot onze koningen, onze vorsten en onze vaders, en tot al het volk des lands. Bij U, o Heere! is de gerechtigheid, maar bij ons de beschaamdheid der aangezichten.....

O Heere! bij ons is de beschaamdheid der aangezichten, bij onze koningen, bij onze vorsten, en bij onze vaders, omdat wij tegen U gezondigd hebben. Bij de Heere onze God zijn de barmhartigheden en vergevingen alhoewel wij tegen Hem gerebelleerd hebben”. Dan. 9:5—9. M.B.

Voor de jeugd

Beste Jongelui!

De brief die nu onze aandacht vraagt, is afkomstig van een vriend uit het Noorden. Deze was de vorige zomer in de kerk geweest in het Oosten van ons land. Hij had daar een dominee beluisterd en over de kerkdienst schrijft hij nu het één en ander. O.a. de dienst duurde erg lang: twee uur. De preek was erg saai. De inhoud was deprimerend, erg negatief. Dikwijls werd gezegd hoe het niet moest. Dat werd allemaal nog verschillende keren herhaald ook. Aan het eind kwam er dan nog een „klein vleugje” evangelie. 40% van de kerkgangers — 1000 in getal — had zitten slapen. De vraag aan het eind van zijn schrijven was nu: Kan dit allemaal uit God zijn? Moet dat nu zo? enz.

Ik kan deze vragen begrijpen. En het komt mij voor dat meerderen, vooral ook jonge mensen, wel eens met dergelijke vragen rondlopen. Ik kom zelf deze mensen ook wel tegen. Daarom wil ik deze zaken in onze rubriek wel eens aan de orde stellen.

Op het boven omschreven geval als zodanig, ga ik niet in. Want de naam van de dominee werd niet meegedeeld en is me daarom niet bekend. De vriend die mij al deze dingen schreef, ken ik persoonlijk ook niet, dan alleen via zijn brief, die mij via de eindredakteur van „ons blad”, bereikt heeft.

Daar komt nog bij, dat het voor een dominee niet eenvoudig is, om over dominees te praten en nog veel minder is het eenvoudig om er over te schrijven in een krant. Want dat wordt door velen gelezen, en een ieder trekt er dan weer zijn eigen gedachten uit.

Er zullen er zelfs wel zijn, misschien niet eens weinigen, die zeggen: Medicijnmeester, genees uzelf. Doch dat laatste nemen we dan maar op de koop toe.

Wat de zaak betreft, waar het over gaat, wil ik opmerken, dat een preek geen twee uur behoeft te duren. Men moet ook rekening houden met het uithoudingsvermogen van de hoorders. Daar zitten in de kerk niet alleen jonge, krachtige mannen maar ook kleine kinderen en zwakke mensen. Dat velen onder zo'n langdurige dienst in slaap vallen, vooral in een boerenstreek, waar de mensen dikwijls geen vrije zaterdag hebben en des morgens vroeg op moeten, laat zich begrijpen. Ik weet wel, dat men de opmerking maken kan: Als het belang van je ziel je maar ter harte gaat, dan ben je wel wakker. Dat is natuurlijk zo. Maar laten we eerlijk zijn, zo is het niet altijd. Het is een wonder als het zo is. Een mens is ten deze altijd maar een mens. En zolang hij mens is, is hij aan beperkte mogelijkheden gebonden, ook wat het zitten in de kerk betreft.

Dat een dominee eens iets herhaalt, wat hij gezegd heeft, kan op zichzelf geen kwaad. Het kan wel eens nodig wezen zelfs. Want er zijn hoorders, en laten de „yluggen” daar rekening mee houden, die niet zo snel van begrip zijn. Wanneer ze dan eens iets horen, wat van belang is, terwijl het niet aanstonds tot hen doordringt, dan kan het nodig zijn, dat het nog eens wordt gezegd. Er zijn er, die praktijk leert dat, die daar gewoon behoefte aan hebben.

Dat er dus wel eens iets herhaald wordt in een preek, is op zichzelf niet verkeerd. Het kan heel nuttig zijn.

Een ander geval wordt het, wanneer een predikant steeds in herhaling valt, om zijn preek nodeloos lang te maken. Dan begint men daardoor ook vele hoorders te irriteren, en de stichting weg te nemen. De winst voor de duivel kon dan wel eens groter wezen dan voor het koninkrijk Gods.

Nogmaals dus, een preek behoeft niet „uitgestrekt te worden tot middernacht” om toch een goede preek te zijn. Er is overal een tijd van, ook van een kerkdienst. Een dominee moet alles doen, wat tot stichting dienen kan.

Daar zullen we het met elkander, dacht ik, wel over eens zijn.

Maar nu het andere uiterste. Er zijn ook mensen, die zeggen: Een kerkdienst van een uur is lang genoeg. Al die lange preken maken je ook niet zalig. En een dominee kan in een uur tijd ook genoeg zeggen. Ik heb zelf wel kollega's horen zeggen: Het is veel moeilijker om met weinig woorden veel te zeggen dan om met veel woorden weinig te zeggen.

Men hield zich dan maar aan de „weinig woorden” en was zodoende gauw klaar. Of men dan ook „veel gezegd” had, waag ik echter te betwijfelen.

Op zichzelf is het natuurlijk waar, dat men met weinig woorden veel kan zeggen. Ik denk ten deze aan Paulus, die met Silas in de gevangenis zat, te Filippi. De stokbewaarder kwam in levensnood en wilde zichzelf van het leven beroven. Ik hoop dat jullie deze geschiedenis kennen. Je kunt hem vinden in Handelingen 16. Paulus zag dit en zeide tenslotte tot hem: Geloof in de Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden. Dat waren niet vele woorden. Het waren er maar zeer weinige. Maar de Heere gebruikte ze. En voor de stokbewaarder was het net genoeg. Meer had hij niet nodig om zalig te worden. En meer heeft niemand nodig en met minder kan niemand het doen.

Wanneer dus des zondags een dominee op de preekstoel zou komen en niet meer zou zeggen dan hetgeen Paulus tot de stokbewaarder zeide, dan heeft hij daarmede eigenlijk „alles” gezegd. Maar ieder begrijpt natuurlijk, dat dit de bedoeling niet is. Een dominee die zich daar altijd mee zou kunnen afmaken, zou daar op de duur alleen zijn luiheid maar mee kunnen demonstreren.

Achter die zucht naar „korte” kerkdiensten gaat een verschijnsel schuil, dat mij eerlijk gezegd, niet aanstaat. Want waarom wil men het maar zo kort mogelijk hebben? Waarom wil men weer zo gauw mogelijk de kerk uit? Komt dit voort uit de behoefte om de Heere te dienen, of komt dit voort uit de behoefte om het vlees te dienen? En dan

ben ik bang dat het laatste het geval is. Zowel bij de dominee als bij de luisteraar.

Ik heb wel van dominees gehoord, die binnen een uur de kerk lieten uitgaan en tien minuten daarna zat men in huis, met de benen op tafel, naar de T.V. te kijken.

Zo vergaat het ook vele luisteraars. Trouwens, als de voorgangers geen beter voorbeeld geven, kan men van de luisteraars moeilijk anders verwachten. Men hoopt dan maar dat de dominee gauw amen zegt, dan kan men tenminste die „belangrijke voetbalwedstrijd” nog volgen.

Ja, ja, „die belangrijke voetbalwedstrijd”! Zo denkt de massa. Zo schrijven de kranten. Zo gaat het kerkpubliek helaas ook steeds meer denken. Het is zo belangrijk, alsof de zaligheid er van afhangt. Doch men geeft dan dóór dit alles blijk, dat men meer belangstelling heeft voor dat elftal, wat op het groene veld voortjaagt achter een bal aan, dan voor de leer der twaalf apostelen, die zondags verkondigd moet worden. En daar hangt inderdaad de zaligheid van af. Wanneer men op dat fundament niet gebouwd is, dan komt men voor eeuwig om.

Men wil door die korte kerkdiensten steeds meer ruimte krijgen, om te doen wat men zelf zo graag wil en niet wat de Heere wil. Want het resultaat is, dat als men de diensten gaat bekorten, ze steeds korter moeten worden. Een uur is dan op de duur nog veel te lang. Men komt tenslotte zo ver, dat men het niet meer nodig vindt om twee keer naar de kerk te gaan. Misschien dat dit voor oude mensen nog ergens aantrekkelijk is om de zondag door te brengen, maar zeker niet voor jonge mensen. Eén keer op een zondag naar de kerk, dat is genoeg. Je hoort daar uiteindelijk toch altijd weer hetzelfde.

En als je zover bent, en velen zijn helaas al zover in hun denken en redeneren gekomen, dan behoeft je ook elke week niet meer te gaan. Met één keer in de maand kun je ook wel volstaan. Het gevolg is, dat men in korte tijd de kerk niet meer weet te staan. Men gaat nooit meer. Men heeft zich „geruisloos” geschaard in de rijen van hen, die de „grote afval” tot waarheid maken.

Beste vrienden, ik hoop dat het bovenstaande niet voor jullie geldt, maar dat het bij jullie zo zal mogen zijn:

Eén dag (niet één uur) is in Uw huis mij meer,
Dan duizend waar ik U ontbeer.
'k Waar liever in mijns Bondsgods woning,
Een dorpelwachter, dan gewend
Aan d'ijdele vreugd in 's Bozen tent.

De volgende keer nog iets over de „inhoud” van de preek. Die is uiteindelijk belangrijker dan de „duur”.

Jullie aller vriend

Ds. H. C. v. d. Ent

Boekbespreking

L. Janse *Kobus de kluizenaar* en andere verhalen
Uitgave van J. P. van den Tol - Dordrecht

Het eerste verhaal in dit boek gaat over een man, die zijn vrouw en vier kinderen verloor en toen kluizenaar werd en zijn tijd doorbracht in een schuurtje op een stukje land temidden van water, dicht bij Hoorn. Het was in de tijd na de reformatie. Jan Arends hield in de buurt een hagepreek en dat was het middel tot bekering van deze man.

Het tweede verhaal heet Boerderij „De Paepenmuts”. We zijn nu in de tijd van de Franse revolutie. De Fransen hebben ook een bezetting in Zeeland. Dat geeft allerlei narigheid. Een zoon van een boer komt tot bekering. Er zijn allerlei spannende gebeurtenissen. Het derde verhaal heeft tot titel Onrust in het Herdersdal. Het handelt over de tijd van de Waldenzen, die daar toen enige tijd in rust verkeerden, maar worden opgeschrikt door de komst van monniken, die de enige bijbel, die daar in het dal is, op listige wijze willen roven, wat echter niet gelukt.

Het zijn wel aardige verhalen en de jeugd zal ze graag lezen of horen voorlezen. Het boekje telt 128 blz., is keurig uitgegeven en kost gebonden f 5,25.

H. Westerink *De rattenvanger van Deventer*
Uitgeverij „De Vuurbaak” Groningen.

Dit is een aardig boek uit de tijd van de tachtigjarige oorlog. De held van het verhaal is Lodewijk Beerninck. Hij is in dienst van het leger van de Prins en moet als spion naar Deventer, dat in Spaanse handen is en waar hij vroeger heeft gewoond. Hij moet zien in het bezit te komen van belangrijke gegevens. Hij vermoet zich als rattenvanger en komt zo binnen de poort van de stad. Hij wint inlichtingen in en doet in Deventer allerlei ervaringen op. Met behulp van een andere spion en een bakker weet hij o.a. een vroegere knecht van zijn vader uit de gevangenis te bevrijden.

Het boek is spannend geschreven. Het heeft een goede strekking. We kunnen het dus wel voor jonge lezers aanbevelen.

Het is een boek van 168 blz. en kost gebonden f 8,90.

De Bijbel

We hebben hier voor ons de eerste aflevering van een uitgave van de Bijbel door de Geïllustreerde Pers N.V., N.V. Uitgeverij Spaarnestad en Nederlandse Rotogravure Maatschappij N.V. Er komen 96 wekelijkse afleveringen, die in 7 zogenaamde verzamelbanden kunnen worden opgeborgen.

De uitgave is uit een oogpunt van drukkunst heel mooi. Duidelijk blijkt, dat er alle zorg aan is besteed.

Maar juist de wijze van uitgeven maakt, dat op de achtergrond komt te staan, dat we hier te maken hebben met het Woord van God. De samenwerking tussen het Nederlandsche Bijbel Genootschap en de Katholieke Bijbel Stichting kan geen bevredigende vertaling geven. Echter ook wanneer de Staten-vertaling was gebruikt zouden we ons afvragen of het wel goed is door de vele afbeeldingen, reproducties enz. tussen de tekst de aandacht van het Woord Zelf af te leiden.

Er volgen achter een bijbelgedeelte nog artikelen, die op het desbetreffende Schriftgedeelte betrekking hebben. In de eerste aflevering vinden we o.m. een artikel over de geloofwaardigheid van Genesis 1-11. Daaruit nemen we het volgende over. „In het bijbels verhaal over de oergebeurtenissen worden deze symbolisch en plastisch beschreven, eerder opgeroepen dan uitgeschreven, eerder aangeduid dan uitgesproken. En wat zo gesuggereerd wordt, is niet de buitenkant van één enkel doorsnee-feit. Het gaat om de kern van menselijke ervaringen door de tijden heen. Het gaat niet om ene heer Adam, ooit woonachtig in Eden in Vierstromenland; het gaat over ons. Het is niet toevallig dat die stamvader Adam heet, dat wil zeggen: mens. Goede verstaanders hebben dat altijd wel aangevoeld. Voor hen zijn die oergebeurtenissen daardoor niet minder maar meer historisch dan gewone feiten.” Dit zegt ons genoeg. We beluisteren daarin geen klanken in overeenstemming met Schrift en belijdenis. We laten het bij deze ene aanhaling, omdat deze naar wij menen typerend is voor deze uitgave.

We zouden graag gewild hebben, dat we deze uitgave van harte hadden kunnen aanbevelen.

Elke aflevering kost f 1,50, elke band f 6,95.

Concreet reformatorisch politiek jongerenorgaan
Red. en Adm. Postbus 285 Groningen.

We ontvangen tot nu toe de nummers van september en oktober 1969. Dat zijn de eerste nummers. Uit de redactionele verantwoording nemen we het volgende over:

„Wie regelmatig kennis neemt van de inhoud van veel jongerenbladen, zal opmerken dat de jongeren een niet aflatende stroom van linkse propaganda wordt voorgeschoteld. Links georiënteerde figuren hebben de sleutelposities in de jongerenpers in handen. De jongeren worden opgewekt tot dienstweigering, overloden met anti-Navo-artikelen, terwijl het gebruik van drugs als onschuldig wordt voorgesteld. Veel jongerenbladen staan vol van deze eenzijdig linkse informatie.”

„Duidelijk is wel, dat een revolutionaire geest die de hele maatschappij wil ontwrichten, steeds meer terrein begint te winnen onder bepaalde jongeren-groepen, vooral studerende. Daarom werd het hoog tijd voor een duidelijk alternatief: het nieuwe jongerenorgaan Concreet.”

„Concreet heeft geen enkele binding aan een bepaalde politieke partij, maar we zullen ons wel duidelijk uitspreken voor een politiek beleid dat gebonden is aan de normen van het Evangelie.”

Eindredacteur is drs J. G. van der Land te Groningen. Onze eerste indruk is, dat Concreet een positief geluid wil laten horen. Het blad beweegt zich op een ander terrein dan Bewaar het Pand. Daarom volstaan we met deze vermelding.

B.

Durft U het niet aan met de moderne
vermageringsmiddelen?
Onze veilige, doeltreffende
VERMAGERINGSKRUIDEN
brengen Uw gewicht op natuurlijke wijze
weer op peil!
Kuur voor een maand f 6,75
(alle kosten inbegrepen)
DROGISTERIJ SIKKING
BARREVOESTRAAT 5, HAARLEM
Tel. 023-312882 - Giro 190609

Nog voorradig:
„DE GROTE AFVAL”
door ds. J. van Haaren.

De 2e druk van deze brochure van 16 blz.
is bijna uitverkocht.

Te bestellen door storting van f 2,00 op
giro nr. 159 99 99 ten name van: STICHTING
REFORMATORISCHE PUBLIKATIE,
Korenstr. 9, Apeldoorn (tel. 05760-15202)

HENDRIK IDO AMBACHT

Kleuterschool Benjamin

gevraagd voor liefst z.s.m. een

KLEUTERLEIDSTER

welke onze kleuters wenst met ernst te onderwijzen overeenkomstig Gods Woord.

Solicitaties aan het bestuur: p.a. Opvliet 9,
H.I. Ambacht